

EMILIO ATTARD

«El PSOE és una esquerra de sagristia»

Fou, en els inicis de la transició, el líder de l'operació centrista a València. Havia estat un d'aquells polítics de la dreta que es van mantenir al marge del franquisme. Advocat, actiu, amb aquella conversació, entre retòrica i apassionada, dels diputats d'una altra època, presidí la comissió parlamentària encarregada de redactar l'actual Constitució espanyola.

No pot negar que els últims deu anys han estat els més intensos de la seua vida. Contribuí a fundar UCD, fou desplaçat de la direcció, la va veure morir i fou arrossegat per la seua debacle. Ara escriu, conferència i parla de política des de la posició d'un home que, entre els valencians, ha estat polèmic; des de la posició d'un personatge ple de vitalitat que, als setanta anys, acaba d'abandonar el Consell d'Estat, en un dur intercanvi d'empenyes dialèctiques amb el vicepresident del govern espanyol, Alfonso Guerra, a propòsit de les qualitats de De la Quadra Salcedo, nou president de l'alt organisme.

Emilio Attard Alonso és, ell sol, tot un paradigma d'una antiga raça d'homes públics, amb opinions intransferibles i rotundes.

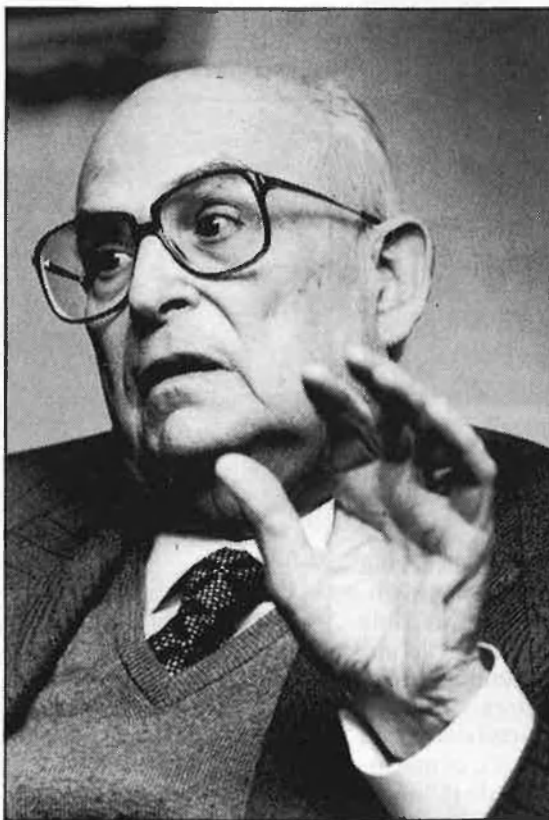
—A pesar d'haver abandonat la política, vosté segueix ocupant les planes dels diaris...

—Una cosa és estar de protagonisme en política i una altra cosa és ser espectador de la política, observador i opinant. Mentre el cap es porta sobre els muscles, el dret de pensar pareix que es pot exercitar i el d'expressar el pensament, també. Això no vol dir que jo desitge de tornar al protagonisme polític, ni que en tinga el propòsit.

—¿Espectador de privilegi, per tant?

Polític i home públic rotund, Emilio Attard va contribuir a fundar la UCD i va viure el seu caòtic final. President de la comissió encarregada de redactar la Constitució espanyola, ex-membre del Consell d'Estat, mostra encara una vitalitat sorprenent.

Adolf Beltran

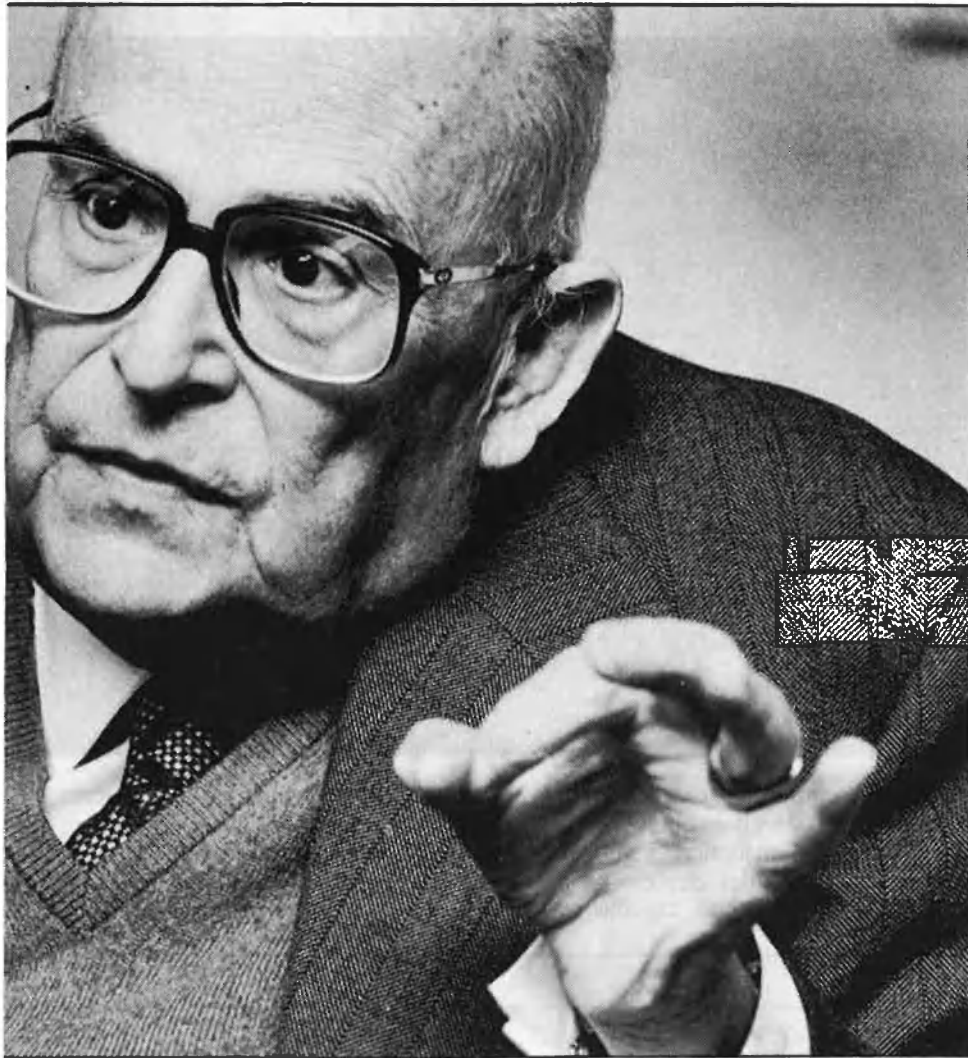
JESUS CISCAR

JESUS CISCAR

la campanya. I es cremen les últimes etapes per a una convocatòria d'eleccions que no crec que es produeca més enllà de juny de l'any que ve.

—¿Què ha passat amb la seua dimissió com a membre del Consell d'Estat i amb la polseguera de declaracions i rèpliques que s'ha armat?

—A la dimissió, jo no volia donar-li importància. Estava defraudat de ser membre del ple del Consell d'Estat, de ser-ne conseller electiu. Ja sap vosté que el Consell té tres estaments: els consellers permanents, els electius i els consellers per dret propi. Els permanents i electius esnomenen per acord del Consell de Ministres i per Reial Decret. Els permanents s'articulen, més o menys, per matèries per a l'emissió de dictàmens. Els fons de doctrina, la solvència del Consell d'Estat i el treball important dels dictàmens, correspon als lletrats del Consell d'Estat, que ara també han estat unificats en un cos de lletrats de l'estat, d'acord amb la nova ordenació de la funció pública, no sé si per a bé o per a mal. Ara bé, els plens del Consell s'han configurat com una espècie d'assemblea de prohoms del

«Cal un consens amb els partits nacionalistes».

tits nacionalistes. I això ho dic des que fèiem la Constitució.

—*Amb una certa distància, i després d'haver escrit un llibre sobre el particular, ¿quin creu que fou el factor determinant de la crisi d'UCD?*

—La conversió d'allò que era una coalició, per decret, en un partit. Un partit que no eliminà mai els diversos sectors i mai no arribà a tenir un denominador comú. Si la coalició s'hagués mantingut com a tal, si els partits haguessen fet un pacte de legislatura i haguessen arribat a unes bases d'acord sobre les lleis que pensaven elaborar, no s'haurien produït les fissures que es van donar amb la llei del divorci, amb la llei d'autonomia universitària, que no arribà a nàixer. El respecte a la identitat de tots els coaligats i el pacte de legislatura n'haurien estat la solució.

—*¿Com és que la dreta presenta una divisió d'opcions més gran que l'esquerra?*

—Això és conseqüència d'un procés històric. La dreta, històricament, ha estat en el poder i l'ha distribuït. En canvi, l'esquerra, per primera vegada, d'una forma autèntica, en l'any 1982 participà del poder, encara que avui haja deixat de ser esquerra i s'haja convertit en una esquerra de sagristia.

En dir-nos això, Emilio Attard fa un ample somriure i un comentari de complicitat, expressiu del plaer que sens dubte extrau de la dialèctica política.

—*Per cert, i encara que no era el tema central del llibre sobre la formació centrista, vostè apuntava algunes opinions sobre els motius de la crisi de la UCD valenciana. Si no recorde malament, arribava a afirmar que la UCD féu, al País Valencià, una política digna d'Alianza Popular...*

—Quan ací es va entrar en un terreny absurd, el de la dialèctica dels símbols, de les banderes i de la llengua per «enguerrar» els valencians entre ells, vaig discrepar rotundament. Es va produir, inclús, la batalla de carrer per la regió o el regne, i perquè a mi se'm va acudir allò de la Comunitat Valenciana —terme del qual ara ja s'està abusant molt, ja que s'arriba a parlar de la «temperatura de la Comunitat», que és tan aberrant com si diguéssim la «temperatura de l'Estat espanyol», i en tot cas serà la temperatura de la regió o del país, la del regne tampoc—; bé, per-

Dret on rars vegades es debaten afers transcendents. I això m'havia produït una decepció perquè pensava que podia contribuir, després de cinquanta anys d'exercici professional i d'haver comparegut davant de tota mena de tribunals i jurisdiccions, per damunt del que la realitat em permetia. La realitat era una absoluta inutilitat, gens correlativa amb la gran dignitat i la consideració que el càrrec comporta.

Tot això, amb Antonio Hernández Gil, que té el curriculum jurídic més important d'Espanya i amb el qual m'uneix una rànica amistat, ho anava deixant passar. Jo, a Hernández Gil, no li renunciava al càrrec. Ara bé, una altra cosa fou la seua substitució per un xic jove que no té com a antecedents més que uns treballs publicats per Gregorio Peces Barba, propis d'un aspirant a càtedra, la coautoria de la Loapa, de trist record i que no suposa cap glòria per als qui hi intervingueren, i el cessament, amb més pena que glòria, en un ministeri, que no és requisit per a ser president del Consell d'Estat, com equivocadament ha dit Alfonso Guerra.

—*Ara que vostè ha tret a rel·luir la Loapa, he recordat algun escrit en què criticava contundentment aquesta llei, com es va plantejar i com es va portar la reconducció del procés autonòmic...*

—Jo vaig discrepar totalment, des d'un principi, amb la Loapa.

—*¿De què era vostè partidari?*

—Jo he afirmat que el títol 8é de la Constitució està per desenrotllar, a falta d'una llei orgànica, com ho demostra la realitat. Encara està per resoldre el problema autonòmic. Es tracta d'una assignatura pendent de tots els governs que hi ha hagut d'ençà de la Constitució. Resta obert el problema del finançament autonòmic, per exemple. I tot això demana una llei orgànica que ho harmonitze. Però el que no pot ser aquesta llei orgànica és un «dictat» del poder central o dels partits centralistes sobre els partits nacionalistes. Cal una llei coparticipada amb les minories nacionalistes i amb les autonomies. Propose, en definitiva, un desenrotllament del títol 8é per consens amb els organismes autonòmics i els par-

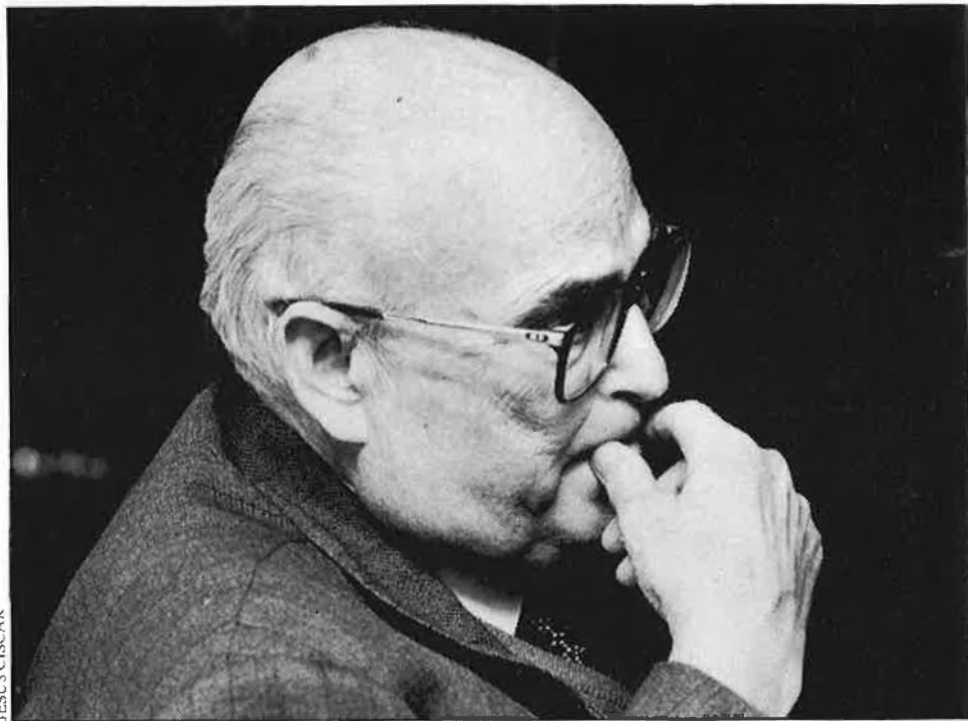
què vaig proposar aquest nom per a designar l'estructura jurídica de l'autonomia, la proposta va obtenir el rebuig absolut d'UCD i, al juny de 1981, vaig dimitir de president valencià d'UCD, perquè entenia que la meua era una proposta transaccional i jo sóc un enamorat de la transacció, del compromís, de l'adhesió, de la tolerància i de la convivència. Com que tot això no era possible, perquè el que fèiem era augmentar les flames de la foguera de la conflictivitat valenciana, vaig anunciar que no tornaria a presentar-me sota aquelles sigles.

—*¿I ara què fa? ¿Proposa la Convergència Valenciana?*

—No, jo no propose res. Quan vaig ser convidat a donar la meua opinió, la vaig donar. El primer que passa amb algú que proposa alguna cosa és que pareix que estiga autoproposant-se i jo ja estic bastant promogut. Tinc tres ratlles en la història política d'Espanya i un afecte per allà on vaig que no el canvie per res.

—*Però la seua opinió era favorable a una gran coalició de la dreta com a alternativa als socialistes...*

—Efectivament. Si, realment, es

JESÚS CISGAR

vol anar a una alternativa davant la frustració del «cambio», no contra el partit socialista en concret, sinó davant la frustració del canvi, s'ha de fer una coalició de tots aquells que

propugnen una reforma de veritat des de l'àrea no-socialista. Ara bé, ¿serem capaços tots de renunciar a les nostres respectives opcions? És difícil. Cada dia que passa hi ha més

TEATRO DE LOS SUEÑOS
LA ESCALANZA
PADRE DEL SOMNIS

CENTRE PERMANENT PER A ESCOLARS I PÚBLIC FAMILIAR
Tots els diumenges dia obert
Entrada gratuïta per a tots els públics
Funcions: matí, 12 h vesprada, 17 h.

De dilluns a divendres, coordinació per col·legis. Es prega puntualitat. No es permetrà accés a la sala una volta començat l'espectacle.

Introducció:
Dilluns i dimarts de 10 a 14 hores.
Tèl. 931 24 42 - 931 87 08

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

Mostres de calor dels nostres visitants:

"Un espectacle molt bonic, ple de fantasia. És com un somnic fet realitat".
Escola Gavina (Picanya)

"Estes activitats són una escola de vida".
Frederic Tortosa (Professor)
C. Escoles Pies (Carnissers, València)

"Un espectacle per a omplir i avivar l'imaginació dels xiquets".
Aurora Giner/Professora
C. Andrés Monreal (Algar de Palància)

"És com l'alba d'un gran dia"
Maria Puchades (Professora)
C.P. Vicent Ricard / Bonillo (Benetússer)

"La millor educació és l'experiència. ¡Preciós!"
Carmina Arnandis (Professora)
C.P. Constantino Ródena (Quart de les Valls)

"Molts dels nostres xiquets han anat per primera vegada al teatre".
C.P. Vicente Hervàs (Nazaret)

"La fantasia encara és possible".
Ramón Segarra/Professor
C.P. Baladre (Sagunt)

but interpretar bé el fons i la realitat de les opcions basca i catalana.

—*¿Es definiria vosté com a monàrquic, s'identificaria com a monàrquic d'aquells de l'oposició al franquisme?*

—Jo sóc monàrquic de raó, no de nació. Vaig entendre que la democràcia no vindria, com així ha estat, més que a través de la restauració de la monarquia. Per això sóc racionalment monàrquic i no visceralment.

—*Vosté havia abandonat també la pràctica professional com a advocat. ¿Per què ha tornat, encara que siga puntualment, per a defensar a l'empresari Vicent Iborra?*

—Entenc que no es pot servir dos senyors alhora. Quan vaig firmar la meua participació primera a eleccions, em vaig donar de baixa en els tretze o catorze col·legis d'advocats on era inscrit. Amb Iborra he fet una excepció, perquè he considerat que havia de prestar-li la meua assistència

JESÚS CISCAR

targetes de candidats impreses. I és molt difícil que les coalicions es facen quan hi ha aspiracions concretes en marxa. Si no hi ha una coalició davant la frustració, probablement seguirem frustrats.

—*¿Quina anàlisi fa de les recents eleccions gallegues?*

—Galícia és una realitat singular, però es pot apreciar una reacció a favor de Fraga, una afirmació del sentit centrista amb pretensió autònoma, a càrrec de la Coalición Galega, i allò que és un signe dels temps: que el Partit Socialista ha defraudat el seu electorat, especialment l'electorat centrista. He dit en un dels meus llibres que els deu milions de vots al PSOE van ser més un acte de sanció a aquells qui no sabien governar perquè no es governaven a ells mateixos que un pronunciament socialista, ni tan sols en la seua versió més suau de socialisme democràtic. I aquests votants són els que ara es mostren decebutos.

—*En la seua biografia política, quan fundà el Partido Popular Regional Valenciano, i després de la Federación de Partidos Populares, que s'integrarien en UCD, posava especial èmfasi en la capacitat d'autonomia de l'organització...*

—Exacte. No entenc que hi haja una autonomia política, un autogovern, sense que els partits polítics que hi participen s'autogovernen a ells mateixos. El Partido Popular responia a aquest criteri i era federable amb altres partits afins. Però sempre

JESÚS CISCAR

«Amb Iborra he fet una excepció».

he cregut en un partit autònom, a València, que no espere que de Madrid porten les llistes dins d'un sobre tanca.

—*S'ha comentat molt que, aproximadament, la dreta o l'opció «no-socialista» triumfa a l'Estat espanyol només a través de partits nacionalistes, a Catalunya i Euskadi, concretament. ¿Com interpreta el fenomen?*

—Històricament, el regionalisme i l'autonomisme tenen les arrels en el foralisme. I el foralisme era federal, monàrquic i de dretes. Els actuals successors d'aquells foralistes han sa-

tècnica, lletrada, convertint-me en el coordinador de la seua defensa.

—*Tinc entès que ara també va per la facultat...*

—Sí, sóc molt feliç. L'altre dia vaig fer una lliçó davant de més de dos-cents alumnes... És una experiència inèdita i molt agradable per a mi.

—*¿I què li pareix la universitat actual?*

—La trobe estupenda. Les mirades d'aquells alumnes eren clares, sinceres. Crec que és una universitat fenomenal. □